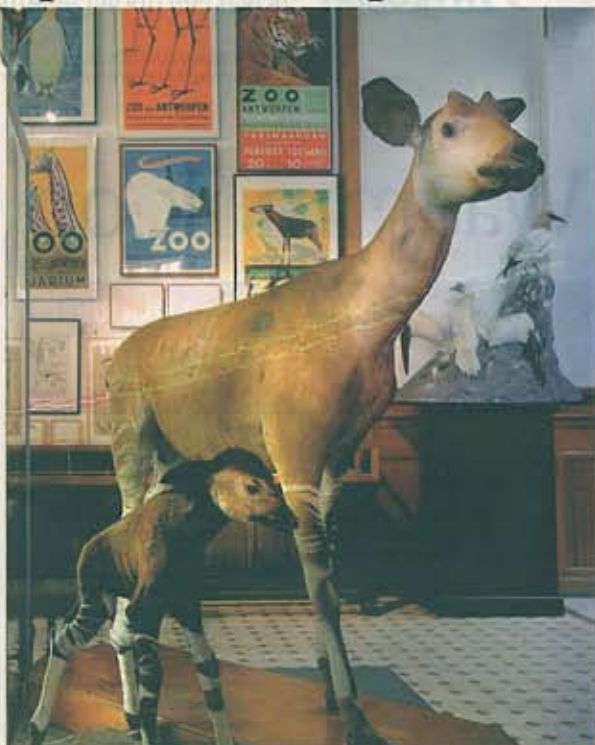

DU 5/5/07

'Het rariteitenkabinet van de Zoo' opent in Antwerpen

Het embryo van een kangoeroe fungeert als campagnebeeld van de tentoonstelling. ■ Schelpen en eieren, een Afrikaans reisjournaal, Zoo-affiches, schedels, schilderijen, opgezette apen en vogels. Samen vertellen al die dingen de grote geschiedenis en kleine verhalen van de Antwerpse dierentuin.

Vreemde vogels met en zonder pluimen

Kent u gorilla Gust nog, tientallen jaren lang een attractie in de Antwerpse Zoo? Wist u dat in 1868 een ontsnapte tijger een voorbijganger doodde alvorens het dier in het stadscentrum werd neergeschoten? Dat er zelfs koeien in de dierentuin werden gehouden, waarvan de melk ('gezond en gegarandeerd tuberculosevrij') verkocht werd door een melkman met kar?

OPHOEF: ERIC PABRICKHOUT

ANTWERPEN • De tentoonstelling 'Het rariteitenkabinet van de Zoo, die vandaag opent in het kader van het festival O Dierbaar Antwerpen, wordt dus niet toevallig in de oude melkerij van de dierentuin gehouden, rond 1900 thuishaven voor een aantal koeien. Foto's uit de oude doos, wervende reclames en porseleinen melkkannetjes zijn er de getuigen van.

Oorspronkelijk wilde men de geschiedenis van de Zoo vertellen. Die werd in 1843 opgericht, nadat de Antwerpse burgemeester Loos dierentuin Artis in Amsterdam had bezocht en ook 'zoets' in zijn stad wilde. De basis voor de Antwerpse Zoo was het privémuseum met opgezette dieren van Jacques Kets. Die werd ook de eerste Zoodirecteur. "Het idee was om dat rariteitenkabinet van Kets te reconstrueren", vertelt Tereña van Dijk, gastcurator van de expo. "Maar dat hebben we laten varen omdat we ook naar de toekomst van de Zoo wilden kijken en de rijkdom van de dierentuin, in alle betekenissen, wilden laten zien. Deze dierentuin is zoveel meer dan alleen 'beestjes kijken'."

"Een bijkomend probleem was dat we van de oorspronkelijke collectie van Kets niets meer bezaten", vult Giovanna Visini aan. Zij is medecurator en erfgoedcoördinator van

de Zoo. "Na de persvoorstelling van O Dierbaar Antwerpen werden we door een trots echtpaar opgebeld dat nog een origineel stuk uit de collectie van Kets bleek te hebben: opgezette vogeltjes die op takken in een vergulde schilderijlijst zitten. Dat schitterende stuk kunnen we dus wel tonen."

Het voormalige melkerijtje achter in de Zoo, waar de tentoonstelling gehouden wordt, is nu een tot de nok gevulde bizarre schatkamer met prachtige en vreemde objecten

Her melkerijtje, in een 19de-eeuwse neostijl opgetrokken achterin de Zoo, is nu een tot de nok gevulde bizarre schatkamer met prachtige en vreemde objecten: schelpen en eieren, embryo's op sterk water, een Afrikaans reisjournaal, Zoo-affiches, schedels, schilderijen, opgezette apen en vogels. Samen vertellen al die dingen de grote geschiedenis en de kleine verhalen van de Antwerpse dierentuin. Op de zolder en in de kelders vonden de twee curatoren prachtige meubels en stalen vitrinekasten.

"De Zoo heeft zoveel onvermoeide rijkdommen. Door ze te tonen worden de mensen hier ook weer trots op 'hun' dierentuin",

zegt Van Dijk. Dat was een van haar uitgangspunten: verborgen schatten zichtbaar maken en toeschouwers anders laten kijken naar de Zoo. "Door foto's en objecten van vroeger en nu met elkaar te confronteren, zoals de foto's van de prachtige Egyptische tempel, en dus beelden uit hun gewone context te isoleren, wil ik net de rijkdom en merkwaardigheden van de Zoo laten zien."

Vanaf het begin hield de Zoo een sterke band met de Academie. Het was een museum van levende dieren maar er werd ook kunst getoond. "De beroemde Rembrandt Bugatti (een animalier of dierenbeeldhouwer, ER) werkte jarenlang naar model in de Zoo", zegt Van Dijk. "Een van mijn favoriete objecten vonden we op zolder: een grote pastelekening van een zwarte panter door Albin Collin, ook een beeldhouwer. Ze was gescheurd maar is intussen gerestaureerd." In de Zoo was zelfs een cinema gevestigd en er werden concerten geor-

Gratis en voor niks: feesten als de beesten

O Dierbaar Antwerpen opent morgen, zondag, met een heus feest. Tussen twee en vijf zijn er op talrijke plekken in de stad (gratis) concerten en fanfares, bigbands, dj's en kamerorkesten te zien en te horen.

In het Centraal Station kun je dansen op de beats van DJ's Graxzhoppa Bigband, op het Astridplein speelt Naft, de fanfarebezetting van Think of One, en in de Zoo zelf is (voor de kleinere feestgangers) Kapitein Winoklo is bezig te zien. Op het Conscienceplein brengen Dolefante, het vierkoppige orkest van het Marthalentatie, samen met Johan Petit "lang vergeten liederes en melancholische muziekjes".

Tegelijk zijn de vandaag geopende tentoonstellingen de hele dag (ook al gratis) te bezoeken: Wonderlijke dieren op papier in de tijd van Plantin (Museum Plantin-Moretus), Metamorphosis naturalis in de Stadsbibliotheek en Dierenplezier in het Rockoxhuis. Voor Het rariteitenkabinet van de Zoo (Melkerij van de dierentuin) moet wel betaald worden. (ER)

Tickets: 03/232.01.03.

Toerisme Antwerpen [Grote Markt 13] en infopunt O Dierbaar Antwerpen aan de ingang van de Zoo. Alle inlichtingen en het volledige programma op www.odierbaarantwerpen.be

Belgische collectieve geheugen, al is het maar door de schooluitstappen", voegt Visini toe.

"We tonen oude en nieuwe rariteiten", gaat Van Dijk verder. "Opengewerkte vissen

en duiven uit de jaren vijftig zijn getuigen van de toenmalige nieuwe educatieve aanpak. Daarnaast zie je de scan van een olifantenpoot: dieren worden nu op dezelfde manier medisch onderzocht als mensen. Ook in dat opzicht is de Zoo sterk geëvolueerd. Het is een geëngageerde instelling geworden die naar de wereld kijkt en zich samen met universiteiten engageert in wetenschappelijke projecten buiten haar muren. Zoals met het bedreigde goudkleeuwvaakje in Brazilië."

Welke zijn de merkwaardigste objecten of vreemdste verhalen die de curatoren ontdekt hebben? Er is de paraplubak gemaakt van een olifantenpoot. Onthutsend. "Maar die komt niet uit onze collectie", zegt Visini, "maar uit het Museum voor Natuurwetenschappen in Brussel. Vermoedelijk werd hij in beslag genomen op de luchthaven van Zaventem. We krijgen wel vaker dat soort illegale goederen in bewaring, zoals ivoor of handtassen uit krokodillenleer."

"Het verhaal van de ontsnapte tijger in 1868 is ook mooi", zegt Van Dijk. "Die moest vervoerd worden naar Engeland, maar kon uit zijn houten kooi ontsnappen en sprong over de stationsmuur. Hij heeft een voorbijganger gedood en een paard aangevallen. Veel verder, in de Sint-Annagang, kon hij doodgeschoten worden. Daar hebben we een schilderij van. Ik heb ook de bizarre biologie Agatha Gijzen leren kennen. Er is een film waarin ze in maatpak en op hoge hakken een buffel probeert te vangen. Met een lasso. Het is haar zelf gelukt."

Er is natuurlijk het aandoenlijke verhaal van de mythische gorilla Gust. "Die kwam in 1953 in Antwerpen aan en had een depressie. Hij wou niet meer eten, maar blinkbaar heeft de liefdevolle behandeling van zijn bewaker Samson resultaat gehad." Gust zou tot in de jaren tachtig een attractie van de Zoo blijven. Ook hij staat in het collectieve geheugen gegrift.

Van 5 mei tot 30 september in de Melkerij, Zoo van Antwerpen (zie kader).